

Briuselis, 2013 05 03
COM(2013) 255 final

**KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI, EUROPOS
EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ
KOMITETUI**

**ES dalyvavimas Milane vykiančioje pasaulinėje parodoje „EXPO 2015“ tema
„Pamaitinti planetą. Gyvybės energija“**

**KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI, EUROPOS
EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ
KOMITETUI**

**ES dalyvavimas Milane vykšančioje pasaulinėje parodoje „EXPO 2015“ tema
„Pamaitinti planetą. Gyvybės energija“**

1. Įvadas ir aplinkybės

Pasaulinė paroda „EXPO 2015“ tema „Pamaitinti planetą. Gyvybės energija“ vyks 2015 m. gegužės 1 d.–spalio 31 d. Milane. Tikimasi, kad ši paroda pažymės naują pasaulinių debatų maisto ir tvarumo tema etapą ir taps susijusių politinių diskusijų ir iniciatyvų lauku. Daugiau nei 120 šalių jau patvirtino dalyvausiančios parodoje, ir tai įrodo didžiulę šio renginio svarbą.

Tikimasi, kad parodą iš viso aplankys 20 milijonų žmonių, todėl tai puiki galimybė pasidalyti su Europos (ir kitų žemynų) piliečiais informacija ir mintimis svarbiomis šios parodos temomis. Tuo pat metu vyks ir elektroninė paroda, į kurią tikimasi pritraukti milijardą interneto naudotojų, o tai dar sustiprins parodos poveikį.

EXPO parodos visada buvo svarbūs tarptautiniai renginiai, kuriuose šalys, privatūs suinteresuotieji subjektai ir organizacijos pristato ir reklamuoja savo ypatybes ir savo su parodos temomis susijusią politiką ir pasiekimus. Tačiau ši paroda bus ne vien kultūrinis, bet ir politinis renginys, nes šalys ir tarptautinės organizacijos susirinks aptarti vis svarbesnių maisto ir tvarumo klausimų. Todėl ES turėtų siekti tapti viena pagrindinių šių pasaulinių debatų dalyvių ir pasinaudoti galimybe užmegzti vaisingą bendradarbiavimą šiose srityse su kitomis, viešosiomis ir privačiosiomis, suinteresuotosiomis šalimis.

Iki šiol Europos institucijos aktyviai dalyvavo visose ankstesnėse ES šalyse vykusiose EXPO parodose ir daugumoje kitose šalyse vykusiose EXPO parodų. Be to, remiantis ataskaitomis apie ES dalyvavimą ankstesnėse parodose, dalyvaujant tokiuose renginiuose galima padaryti didelę įtaką piliečių ES suvokimui ir vertinimui.

Atsižvelgdama į tai, Komisija aktyviai domisi dalyvavimo šioje parodoje galimybėmis. Šiame komunikate, kuris yra parengtas remiantis išsamia dalyvavimo ankstesnėse EXPO parodose analize, dėstomi planuojami tikslai, aptariami praktiniai aspektai ir pateikiama pasiūlymų, kaip, glaudžiai bendradarbiaujant Komisijai, Europos Parlamentui ir kitoms suinteresuotosioms ES institucijoms, būtų galima kuo geriau sudalyvauti Milano parodoje.

2. ES dalyvavimo parodoje tikslai ir nauda

Informavimas

EXPO parodą greičiausiai aplankys milijonai žmonių, todėl tai puiki proga informuoti lankytojus apie pagrindinius su maistu ir tvarumu susijusius ES pasiekimus. Renginys vyks tais pačiais metais, kai bus baigti įgyvendinti Tūkstantmečio vystymosi tikslai ir pradėta vykdyti laikotarpio po 2015 m. programa, kurioje bus nustatyti ir tvaraus vystymosi tikslai. Dalyvaujant parodoje reikėtų pabrėžti, kiek ES prisidėjo siekiant šių tikslų ir kiek pavyko jų pasiekti, taip pat nurodyti, kokius sunkumus ES mato ateityje ir kaip ketina juos įveikti.

Be to, 2015-ieji bus strategijos „Europa 2020“ įgyvendinimo vidurio taškas, todėl EXPO paroda suteiks puikią progą pademonstruoti tarpinius su parodos tema susijusius šios strategijos įgyvendinimo rezultatus – pavyzdžiui, pranešti apie valstybių narių bendromis jėgomis pasiektus tikslus, – taip pat informuoti apie strategijos „Europa 2020“ įgyvendinimo

laikotarpio antrosios pusės tikslus, taip skatinant teigiamai vertinti ir geriau suprasti ES politiką.

Šiuo metu svarstoma galimybė 2015-uosius paskelbti Europos vystomojo bendradarbiavimo metais. Jei tai pavyktų, EXPO paroda būtų puiki vieta apie tai informuoti.

ES visų pirma turėtų stengtis išnaudoti savo ekspozicijos plotą vienai aiškiai ir lengvai suprantamai žinia perduoti. Šia žinia turėtų būti išreikšti bendri susijusių ES institucijų tikslai maisto ir tvarumo srityse. Parodoje dalyvausiančios ES institucijos taip pat turėtų surengti konferencijų ir renginių, kuriuose išsamiau aptartų konkretesnius ir ginčytinus klausimus.

Politikos plėtra

EXPO paroda bus puiki vieta atvirai keistis nuomonėmis ir įžvalgomis su piliečiais, ir tai gali padėti atitinkamai plėtoti politiką ateityje. Dalyvaujant parodoje iš tiesų reikėtų stengtis ne tik perduoti informaciją, bet ir bendrauti ir diskutuoti su lankytojais. Prieš dalyvaujant parodoje būtų apibrėžta ir su tikslinėmis grupėmis išbandyta keletas lankytojų reakciją paskatinti galinčių klausimų.

Be to, siekdami dar labiau sustiprinti šios parodos poveikį skatinant pažangą ir ieškant sprendimų aprūpinimo maistu, maisto saugos, tvarumo srityse, taip pat maisto, taikos ir kultūros srityje, organizatoriai parengė specialų strategijos dokumentą¹, kurį parodos „EXPO 2015“ generalinis komisaras 2012 m. spalio 10 d. išplatino šalių atstovams.

Šis dokumentas dar bus atnaujinamas ir panaudotas, viena vertus, kaip manifestas, kurį galės pasirašyti parodos lankytojai ir taip asmeniškai įsitraukti į bendrą veiklą, ir, antra vertus, kaip priemonė politiniam sambūriui, galinčiam išjudinti politinę darbotvarkę, sutelkti. Visi parodos dalyviai prisidės prie šio dokumento atnaujinimo iki prasidedant parodai. Komisija savo atsakymą dėl pirmojo šio strategijos dokumento projekto pateiks 2013 m.

Švietimas

Keturios strategijos dokumente nurodytos temos svarbios ne tik pasaulinių mastu, bet ir kalbant apie daugelį ES politikos sričių ir kasdienį ES piliečių gyvenimą. Šie dalykai turi ištis rimtų pasekmių: nors aprūpinimo maistu problema, lemianti badavimą ir nepakankamą mitybą, ypač besivystančiose šalyse, yra ištis didelė, Europoje vis didesnę susirūpinimą kelia didėjanti nutukimo ir sergamumo problema, susijusi su nesaikingu maisto vartojimu arba netinkamo maisto pasirinkimu neturint pakankamai informacijos.

Maisto sauga per pastaruosius penkiolika metų tapo pagrindiniu šios srities ES politikos elementu, ir šiuo atžvilgiu ES rodo pavyzdį visam pasauliui. ES maisto politika yra ir būtina sąlyga siekiant užtikrinti ES piliečių ir vartotojų saugą, ir kertinis ES maisto pramonės gero vardo ir sėkmės pasaulinėje rinkoje akmuo. Tvarumo klausimas tampa vis svarbesnis ir ES, ir viso pasaulio piliečiams, nes vis svarbiau tausiau naudoti išteklius, kad būtų užtikrinta būsimų kartų gerovė ir sumažintas poveikis aplinkai, išsaugant ribotus gamtos išteklius. Atsižvelgdama į tai, dalyvaudama parodoje ES turėtų vykdyti ir šviečiamąją funkciją ir stengtis ne tik padidinti visuomenės informuotumą šiais klausimais, bet ir pateikti lankytojams pavyzdinių su maistu ir tvarumu susijusių sprendimų, kuriuos pritaikę, pavyzdžiui, sumažinę maisto atliekų arba pradėję rinktis sveikesnį maistą, piliečiai galėtų teigiama linkme pakeisti savo gyvenimo būdą.

3. Praktiniai aspektai

Į šiaurės vakarus nuo Milano esančios parodos teritorijos plotas sudarys 1,1 milijono kvadratinį metrų. Parodos teritorijoje per dieną galės apsilankyti 140 000 žmonių.

¹ <http://www.padiglioneitaliaexpo2015.com/RLExpoImpaginatocompleto.pdf>

Ekspozicijos bus išdėstytos palei dvi viena kitai statmenas ašis: išilgai „Decumanus“ ašies (1,5 km) bus išdėstyta apie 70 pačių dalyvių įsirengtų ekspozicijų, o plotas išilgai „Cardus“ ašies (350 m) bus rezervuotas parodos dalyviams iš Italijos.

EXPO parodos kompleksas projektuojamas vadovaujantis pažangaus miesto koncepcija, taikant novatoriškus projektavimo sprendimus ir pažangiausias visišką interaktyvumą užtikrinančias (pvz., papildytos tikrovės arba socialinių tinklų), ekologinio projektavimo, sumaniojo judumo, eilių valdymo, efektyvaus energijos vartojimo ir atliekų mažinimo ir perdirbimo technologijas. Siekiant užtikrinti vientisumą, atskiri statiniai bus projektuojami ir statomi vadovaujantis griežtai suderintomis taisyklėmis.

Norint užtikrinti didelį poveikį, nuolatinį ryšį ir bendravimą su parodos lankytojais viso renginio metu ir sustiprinti ES kaip pasaulinės politikos veikėjos įvaizdį, geriausia būtų, jei ES ekspozicija veiktų visą parodos laikotarpį.

Italijos organizatoriai siūlo ES išskirtinį plotą Italijos paviljone, „Cardus“ teritorijoje, priešais *Palazzo Italia*, prie *Lake Arena*, kur vyks pagrindiniai institucijų, kultūros ir pramoginiai renginiai. Kadangi tai bus lankomiausia parodos vieta, tai turėtų dar labiau sustiprinti ES skirtame plote įrengtos ekspozicijos poveikį.

Iš viso ES laikinai rezervuota 1500 m². Šį plotą sudarytų 3 aukštų pastatas, kurio pirmas aukštas būtų skirtas ekspozicijai, antrame aukšte būtų posėdžių kambariai ir konferencijų salės, o trečiame aukšte – atvira terasa. Kadangi ES turėtų galimybę rengti renginius ir netoliese esančiame *Palazzo Italia* įrengtame konferencijų centre, nuomotiną plotą ir susijusias išlaidas būtų galima mažinti.

ES būtų galima atstovauti ne tik „Cardus“ teritorijoje, bet ir platesniame plote, pavyzdžiui, pasitelkus skaitmenines ryšio technologijas. Šias priemones taip pat būtų galima panaudoti siekiant sukurti sąsają ir sąveiką su elektronine EXPO paroda, kurią, kaip tikimasi, aplankys milijardas elektroninių lankytojų. Kadangi paroda „EXPO 2015“ bus itin novatoriška ir pasižymės taikomų technologijų gausa, šiuo atžvilgiu ji radikaliai skirsis nuo savo pirmtakių: parodos lankytojai, naudodamiesi interneto svetainėmis, programėlėmis ir išmaniosiomis technologijomis, galės visiškai valdyti ir iš anksto planuoti savo apsilankymą ir potyrius. Taigi reikės sugalvoti naujų sumanių būdų, kaip bendrauti su lankytojais ir patraukti jų dėmesį ES ekspozicijos plote ir už jo ribų.

Biudžetas

Turint omenyje dabartinius biudžeto suvaržymus ir siekiant sumažinti susijusias išlaidas, numatoma, kad ES ekspozicijos EXPO parodoje Milane plotas bus perpus mažesnis nei parodoje Hanoveryje² ir sudarys 1500 m².

Su Italijos organizatorių ES institucijoms rezervuotu plotu susijusios pagrindinės išlaidos sudarytų apie 10 milijonų eurų, kuriuos reikėtų sumokėti dalimis per 2014–2015 metus. Kadangi šioje parodoje dėmesys bus sutelktas į žemės ūkio ir tvarumo temas, pagrindinės lėšos bus skirtos iš susijusių sričių biudžeto. Papildomų išteklių teminiams renginiams ir parodoms organizuoti bus sutelkta 2015 m., atsižvelgus į tuo metu esamą ar planuojamą biudžetą.

4. Preliminarūs ES dalyvavimo parodoje pasiūlymai

Labai svarbu suformuluoti paprastą ES norimą perduoti žinią, kuria būtų pabrėžiama ES vaidmens maisto srityje svarba. Remiantis ankstesnėse parodose įgyta patirtimi, akivaizdu, kad piliečiai aplanko ne vieną paviljoną, kiekviename jų praleisdami labai nedaug laiko, todėl

² Šanchajuje vykusioje pasaulinėje parodoje „EXPO 2010“ ES dalijosi bendru paviljonu su Belgija.

gali įsiminti tik keletą pagrindinių minčių. Be to, reikia pažymėti, kad formuluojant šią žinią reikėtų įvertinti tai, kad 2015 m. gali rūpėti visai kiti nei šiuo metu dalykai. Ši žinia taip pat turėtų būti lengvai suprantama eiliniam žmogui ir idealiu atveju dar prieš parodą išbandyta su tiksline grupe.

Atsižvelgiant į šios žinios turinį ir generaliniams direktoratams organizuojant specialius renginius, būtų galima pristatyti keletą su maistu ir tvarumų susijusių ES iniciatyvų ir politikos priemonių, pavyzdžiui:

- Šios parodos temos labiausiai susijusios su žemės ūkiu – sritimi, kurioje ES veikia, taikant visų pirma bendrą žemės ūkio politiką, taip pat daugybę kitų politikos priemonių, yra itin aktyvi. Pavyzdžiui, būtų įdomu pamėginti apžvelgti Tarptautinių šeimos ūkininkavimo metų (2014 m.) rezultatus ir panagrinėti žemės ūkio kooperatyvų judėjimą, daugiausia dėmesio skiriant institucijų stiprinimui besivystančiose šalyse, visų pirma Afrikoje.
- Maisto pramonė – svarbi ES ekonomikos sudedamoji dalis: ES yra didžiausia maisto produktų eksportuotoja pasaulyje, o maisto pramonė yra didžiausia ES apdirbamoji pramonė, kurios apyvarta kasmet siekia beveik 1 trilijoną eurų ir kurioje dirba daugiau nei 4 milijonai žmonių. Aktyvus ES dalyvavimas EXPO parodoje turės lemiamos reikšmės siekiant formuoti politinius debatus ir galimas šios srities ateities strategijas, taip toliau skatinant pramonės konkurencingumą ir eksportą.
- ES yra didžiausia pasaulyje paramos vystymuisi teikėja, todėl ši paroda suteiks puikią progą parodyti Europos piliečiams ir visam pasauliui jautriausiuose pasaulio regionuose ES vykdomos su aprūpinimu maistu ir mitybos pakankamumu susijusios veiklos mastą. Kita vertus, aprūpinimo maistu srityje atskiras dėmesys šioje parodoje bus skiriamas maisto atliekų klausimui. Išties, nors badas, ypač besivystančiose šalyse, tebėra didžiulė pasaulinė problema, pasaulyje kasmet išmetama 40 proc. pagaminto vartoti skirto maisto. ES šioje srityje priimtais įsipareigojimais rodo pavyzdį kitiems ir siekia iki 2020 m. perpus sumažinti tinkamo valgyti maisto atliekų. To siekiant jau imtasi konkrečios veiklos, kurioje tiesiogiai dalyvauja ir suinteresuotosios šalys, todėl parodoje bus galima pristatyti šios veiklos rezultatus ir pasidalyti geriausia patirtimi.
- Maistas yra mūsų bendro ir kartu įvairaus kultūros paveldo dalis, pasaulinis „ES gyvenimo būdo“ ženklas. Tai iš dalies lėmė ES taikoma maisto saugos ir maisto kokybės politika. ES ypač pasižymi maisto saugos srityje: dėl jos taikomo mokslinio metodo, pagrįsto aiškia takoskyra tarp rizikos vertinimo ir rizikos valdymo, ji šioje srityje yra laikoma pavyzdžiu visam pasauliui. Maisto kokybės klausimas tampa vis svarbesnis šiuolaikinei sveikata besidominčiai visuomenei ir vis labiau aiškėjant maisto ir sveikatos sąryšiui. ES vėlgi vaidina pagrindinį vaidmenį su tuo susijusiose diskusijose švietimo ir politikos priemonėmis skatindama diegti sveikos mitybos standartus ir kartu siekdama užtikrinti aktyvų suinteresuotųjų šalių dalyvavimą šioje veikloje ir tinkamą vartotojų informuotumą.
- Aplinkos tvarumo klausimas, tampantis pasauliniu prioritetu ir keliantis vis didesnę susirūpinimą mūsų visuomenei, yra glaudžiai susijęs su maisto tema. Todėl reikėtų pabrėžti ir ES pasiekimus tvarios energetikos srityje, susijusius visų pirma su efektyviu energijos vartojimu ir tvaria energijos gamyba. Šiame kontekste būtų galima panagrinėti 2012 m. pradėtos vykdyti iniciatyvos „Tvari energija visiems“ poveikį su šia paroda susijusioms sritims.

- Galiausiai ši paroda būtų puiki proga pristatyti ES veiklą ir laimėjimus mokslinių tyrimų ir inovacijų srityje, pavyzdžiui, supažindinti lankytojus su svarbių mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros projektu, remiamų įgyvendinant ES bendrąsias programas, rezultatais, susijusiais su maisto ir žemės ūkio sričių ateitimi, ir aktualiais, atsižvelgiant į šios parodos mokslinę programą.

Kultūros ir mokslo renginiai EXPO parodoje

EXPO parodos dalyviai turės išskirtinę galimybę rengti kultūros ir mokslo renginius (konferencijas, seminarus, laikinas parodas ir t. t.), kuriuose bus galima išsamiau pristatyti pagrindinę ES norimą perduoti informaciją, daugiau pabendrauti su piliečiais ir skatinti keitimąsi nuomonėmis. Siekiant išsiversti su ribotu biudžetu ir susidoroti su darbo krūviu, ir kartu užtikrinti didžiausią įmanomą renginių poveikį, bus būtinas ilgalaikis renginių planavimas.

Be to, 2015-iesiems jau suplanuotus susijusius renginius vertėtų surengti ne kitose vietose, o parodoje Milane.

Dėl mokslo renginių reikia paminėti, kad Europos Komisijos Jungtinio tyrimų centro padalinys Isproje, kuriame yra kelios bandymų laboratorijos, įskaitant ES su maistu besiliečiančių medžiagų ir genetiškai modifikuoto maisto ir pašarų etalonines laboratorijas, yra įsikūręs vos už 60 km nuo EXPO parodos vietos. Jungtinis tyrimų centras (JRC) taip pat vykdo su šios parodos tema glaudžiai susijusią mokslinių tyrimų veiklą, kaip antai vandentvarkos, klimato kaitos, žemės naudojimo, dykumėjimo, biokuro ir t. t. mokslinius tyrimus. Rengdamasis EXPO parodai JRC šiuo metu stato naują lankytojų centrą, kuriame bus galima priimti daugiau lankytojų. JRC siūlys savo pagalbą ir galimybę naudotis centro infrastruktūra kitoms institucijoms, kurios be parodoje organizuojamų renginių galbūt norės Isproje rengti ir ekspertams skirtus renginius. Bus galima organizuoti reguliaraus transporto paslaugas JRC padalinyje Isproje norintiems apsilankyti suinteresuotiesiems ekspertams ir tyrėjams.

5. Išvados ir tolesni veiksmai

Milane vyksianti paroda „EXPO 2015“ suteikia ES išskirtinę galimybę sustiprinti savo, kaip pasaulinio veikėjo, vaidmenį rengiant būsimas su maistu ir tvarumu susijusias iniciatyvas, taip pat pabendrauti su savo piliečiais ir informuoti juos apie savo pasiekimus ir ateities tikslus. Siekiant kuo didesnio poveikio ir matomumo, ES ekspozicija turėtų būtų įrengta atskirai. Italijos organizatoriai pasiūlė ES atskirą išsinuotinę plotą.

Siekiant užtikrinti didelę ekonominę naudą, dalyvavimui reikėtų pradėti rengtis labai anksti ir atsižvelgti į dabartinius biudžeto suvaržymus. Turėdama omenyje šiuos suvaržymus, Komisija siūlo ES ekspozicijai skirti perpus mažiau ploto nei paskutinėje 2000 m. Europoje vykusioje EXPO parodoje Hanoveryje. Pagrindinės su tuo susijusios išlaidos sudarys apie 10 milijonų eurų, kuriuos reikės sumokėti dalimis per 2014–2015 m. Papildomų išteklių teminiams renginiams ir parodoms organizuoti reikės sutelkti 2015 metais, atsižvelgus į tuo metu esamą ar planuojamą biudžetą.

Komisija kviečia Parlamentą ir kitas suinteresuotąsias ES institucijas sutelkti jėgas ir glaudžiai bendradarbiauti su Komisija, kad, pristačius visuomenei bendrą ES požiūrį ir pateikus nuoseklios informacijos apie vykdomą politiką, būtų užtikrinta didžiausia dalyvavimo šioje parodoje nauda.

* * *